

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री कल्याण श्रेष्ठ
माननीय न्यायाधीश श्री ओम प्रकाश मिश्र
आदेश

०७०-WO-०५६९

विषय: उत्प्रेषण समेत।

कास्की जिल्ला, थुम्की गा.वि.स. वडा नं. ४ बस्ने बन्दना गोदार थापा	१ रिट निवेदक
<u>विरुद्ध</u>	
पोखरा विश्वविद्यालय, लेखनाथ नगरपालिका, पोखरा	१ विपक्षी
पोखरा विश्वविद्यालय सेवा आयोग, रातोपुल काठमाडौं.....	१
चितवन जिल्ला, अयोध्यापुरी गा.वि.स. वडा नं. ५ बस्ने निल प्रसाद पनेरु	१
कास्की जिल्ला, पोखरा उपमहानगरपालिका वडा नं. ११ फूलवारी बस्ने	
शारदा बास्तोला	१

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२, १०७(२) अन्तर्गत दर्ता भएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य र आदेश यसप्रकार छः

रिट निवेदन व्यहोराः

म रिट निवेदक पोखरा विश्वविद्यालय सेवा आयोगद्वारा प्रकाशित विज्ञापन नं. १।०६९/०७० को खुल्ला र समावेशी विज्ञापन माग भई आएकोमा समावेशी तर्फ महिला कोटामा सहायक प्रशासक (प्रशासन) पदमा आवेदन दिई लिखित परिक्षामा समावेश भएकोमा मिति २०७०।१०।७ गते लिखित परीक्षाको परिक्षाफल प्रकाशित हुँदा सहायक प्रशासक प्रशासन तर्फको खुल्ला पदमा रोल नं. ४५० को शारदा बास्तोला, रोल नं. ४७८ प्रमोद गिरी र रोल नं. ५०१ को निल प्रसाद पनेरु तथा सहायक प्रशासक प्रशासन तर्फ (खुल्ला महिला) को लागि रोल नं. ४५० शारदा बास्तोला र रोल नं. ५२५ को बन्दना गोदार थापाको परिक्षाफल प्रकाशित भएको थियो । तत्पश्चात मिति २०७०।१०।२६ गतेको लागि मौखिक परीक्षा तोकिएकोमा सो मौखिक परीक्षामा समेत समावेश भई आएको थिएँ ।

मिति २०७०।१०।२६ गते विपक्षी सेवा आयोगले प्रकाशित गरेको अन्तरवार्ताको नतिजा सम्बन्धी सूचना निम्नानुसार रहेको छः-

क्र.स.	रोल नं.	सिफारिस गरिएको उम्मेदवार	प्राप्ताङ्क
पद: सहायक प्रशासक (प्रशासन)			समूह: खुल्ला
१	४७८	प्रमोद गिरी	१२९.२५
२	५०१	निल प्रसाद पनेरु	१२०.५८
पद: सहायक प्रशासक (प्रशासन)			समूह: खुल्ला, महिला समावेशी
१	४५०	शारदा बास्तोला	१२८.३३
पद: सहायक प्रशासक (प्रशासन), वैकल्पिक			समूह: खुल्ला, महिला समावेशी
१	५२५	बन्दना गोदार थापा	१२४.९१

उल्लिखित अन्तरवार्ताको नतिजा सम्बन्धी सूचनालाई हेर्दा विपक्षी सेवा आयोगले मलाई सेवामा रोक लगाउने दुष्प्रयास गरेको देखिन्छ । किनभने खुल्ला लिखित परीक्षामा उत्तिर्ण गरी १२८.३३ प्राप्ताङ्क प्राप्त गरेकी रोल नं. ४५० की उम्मेदवार शारदा बास्तोलालाई खुल्ला तर्फको कोटामा नराखी महिला कोटामा राखिएको छ । अर्को तर्फ म निवेदिकाको भन्दा कम प्राप्ताङ्क भएका निल प्रसाद पनेरुलाई खुल्लामा समावेश गरिएको छ । खुल्लामा समावेश गरिएका निज निल प्रसाद पनेरुको १२०.५८ प्राप्ताङ्क छ भने म निवेदिकाको १२४.९१ प्राप्ताङ्क रहेको छ । यसरी मलाई सेवामा प्रवेश गर्नबाट रोक्ने नियतका साथ दोश्रो प्राप्ताङ्क ल्याउने उम्मेदवार शारदा बास्तोलालाई महिला तर्फ समावेश गरी मलाई महिला तर्फको वैकल्पिक तर्फ राख्नु प्रथम दृष्टिमा नै अन्यायपूर्ण एवं गैरकानूनी रहेको प्रष्ट देखिएको छ ।

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को मौलिक हकमानै व्यवस्था भएको समावेशीताको सिद्धान्त विपरीत मलाई सेवामा रोक्ने दुष्प्रयास साथ गरिएको सेवा आयोगको उक्त कार्य नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को क्रमशः धारा १२ (३) (च), १३(३), १८ (२), २०, ३० तथा पोखरा विश्वविद्यालय ऐन, २०५३ विपरीत रहेको छ । यसरी विपक्षीबाट म निवेदिकाको नाम महिला तर्फको कोटामा प्रकाशित गर्नु पर्नेमा सो नगरी अन्यायपूर्ण कार्य गरी मलाई वैकल्पिक कोटामा राखी खुल्लामा नै समावेश गर्नु पर्ने शारदा बास्तोलालाई महिला तर्फको कोटामा राखी मलाई सेवा प्रवेशमा रोक लगाउने कार्य भएकोले यो रिट निवेदन लिई सम्मानीत अदालत समक्ष उपस्थित भएकी छु । अतः विपक्षीबाट भएको काम कारवाही नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १३, १८ र ३० विपरीत हुँदा मिति २०७०।१०।२६ मा प्रकाशित गरेको परिक्षाफल एवं सो परिक्षाफल अनुसार नियुक्ति पत्र दिए लिएको भए सो समेत उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरी नियमानुसार परिक्षाफल प्रकाशन गर्न विपक्षीका नाममा आदेश जारी गरी पाउँ । साथै तत्काल विपक्षीहरूलाई गैरकानूनी रूपमा प्रकाशित गरिएको परिक्षाफल अनुसारको

कुनै काम कारवाही नगर्नु नगराउनु भनी सर्वोच्च अदालत नियमावली २०४९ को नियम ४१ बमोजिम अन्तरिम आदेश समेत जारी गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको निवेदन पत्र ।

यस अदालतबाट भएका प्रारम्भिक आदेश:

यसमा के कसो भएको हो ? निवेदकको माग बमोजिमको आदेश किन जारी हुनु नपर्ने हो ? जारी हुनु नपर्ने कुनै कारण भए सोको आधार खुल्लाई यो आदेश प्राप्त भएका मितिले बाटाका म्याद बाहेक १५ दिन भित्र आफैं वा कानून बमोजिमको प्रतिनिधि मार्फत लिखित जवाफ पेश गर्नु भनी यो आदेश र निवेदनको प्रतिलिपि साथै राखी विपक्षीहरूलाई सूचना पठाई लिखित जवाफ पेश भएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु ।

अन्तरिम आदेशको माग सम्बन्धमा विचार गर्दा सहायक प्रशासक पदमा खुल्ला र खुल्ला महिला समावेशी दुवै तर्फ शारदा बास्तोलाको नाम प्रकाशित भएकोमा निजको प्राप्ताङ्क १२८.३३ स्वतः प्रतिस्पर्धाबाट आउन सक्नेमा निजलाई समावेशी तर्फ राखी १२४.९१ अंक प्राप्त गर्ने निवेदिका बन्दना गोदार थापा समावेशीबाट आउन सक्नेमा शारदा बास्तोलालाई समावेशी तर्फ राखिएकोले बन्दना गोदार समावेशी तर्फ नपर्ने र सो भन्दा कम १२०.५८ अंक प्राप्त गर्ने निल प्रसाद पनेरुको नाम प्रतिस्पर्धा तर्फ प्रकाशित गरी निवेदिकालाई वैकल्पिकमा राखिएकोबाट निवेदिकालाई अन्तरवार्ताको प्रकाशित नतिजाबाट बढी मार्का पर्न सक्ने हुँदा तत्काललाई उक्त मिति २०७०।१०।२६ मा प्रकाशित परीक्षाफल अनुरूप कुनै काम कारवाही अघी बढाइएमा निवेदिकालाई सुविधा सन्तुलनको दृष्टीबाट बढी मार्का पर्न सक्ने हुँदा उक्त प्रकाशित नतिजा अनुरूप विपक्षी मध्येका प्रतिस्पर्धीहरूको हकसम्ममा मिति २०७०।११।१९ सम्म कुनै काम कारवाही नगर्नु नगराउनु भन्ने समेतको अन्तरिम आदेश विपक्षीहरूको नाममा जारी गरी दिएको छ । उक्त अन्तरिम आदेशले २०७०।११।१९ गते पछि पनि निरन्तरता पाउने हो होइन भन्ने सम्बन्धमा दुवै पक्षलाई राखी छलफल गर्न उपयुक्त देखिएकोले मिति २०७०।११।१९ को पेशी तोकी छलफलमा उपस्थितिका लागि दुवै पक्षलाई जानकारी गराई नियमानुसार गरी पेश गर्नु भन्ने यस अदालत एक न्यायाधीशको इजलासबाट मिति २०७०।११।४ मा भएको आदेश ।

यसमा विपक्षीहरू मध्ये निलप्रसाद पनेरु र शारदा बास्तोलाको म्याद तामेल भएको नदेखिँदा निजहरू कार्यरत रहेको पोखरा विश्वविद्यालय मार्फत म्याद तामेल गरी गराई तामेली भै आएपछि नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस अदालत संयुक्त इजलासको मिति २०७०।११।१९ को आदेश ।

विपक्षीहरूबाट पेश भएको लिखित जवाफ व्यहोरा:

पोखरा विश्वविद्यालयमा रिक्त रहेको सहायक प्रशासक (प्रशासन) पद संख्या ३ मा खुल्ला एवं समावेशी प्रक्रियाद्वारा पदपूर्ति गर्न पोखरा विश्वविद्यालय सेवा आयोगको विज्ञापन नं. १।०६९।०७० अनुसार खुल्ला तर्फ २ र खुल्ला समावेशी महिला तर्फ १ पदको विज्ञापन भएकोमा सो पदका लागि तोकिएको न्यूनतम शैक्षिक योग्यता पुगेकोले लिखित जवाफवाला निल

प्रसाद पनेरुले खुल्ला तर्फको रिक्त पद २ मा दरखास्त फाराम भरी लिखित परीक्षामा उत्तिर्ण भै आयोगद्वारा मिति २०७०।१०।२६ मा दिएको अन्तरवार्तामा समेत उत्तिर्ण भएकोले खुल्ला तर्फको रिक्त दुई पद मध्ये १ पदमा म लिखित जवाफवालाको नाम सिफारिस भएको हो । विपक्षी बन्दना गोदार थापाले खुल्ला तर्फको पद संख्या दुईमा दरखास्त फाराम भरेको पनि छैन । लिखित एवं मौखिक परीक्षामा सामेल भएको पनि छैन । सो तथ्य विपक्षीले रिट निवेदनको प्रकरण नं. १ मा स्वीकार गर्नु भएको छ । अर्थात् समावेशी तर्फ महिला कोटामा दरखास्त दिएको भनेकोले खुल्ला तर्फको विज्ञापित पदमा दरखास्त फाराम भरी लिखित मौखिक परीक्षामा सामेल भै उत्तिर्ण भएको लिखित जवाफको नियुक्तिको विषयमा चुनौति दिने अधिकार विपक्षीलाई छैन । दरखास्त फाराम नै नभरी उम्मेदवार नै नभएको म लिखित जवाफवालाको पदमा विपक्षीलाई प्रस्तुत विषयमा रिट निवेदन दायर गर्ने हकद्वैमा नै छैन । त्यसै गरी पोखरा विश्वविद्यालय शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियम २०५५ तेश्रो संशोधन २०६७ को नियम ५ग(७)(च) समेतको प्रक्रिया पुरा गरी लिखित जवाफवालालाई रिक्त पदमा नियुक्तिका लागि सिफारिस गरेको र विपक्षीले उक्त नियम ५ग (७)(च) को व्यवस्था बदरका लागि माग नगरेको अवस्थामा विपक्षीको कुनै पनि कानूनी एवं संवैधानिक हक हनन नभएकोले विपक्षीको रिट निवेदन औचित्यहिन भएकोले रिट निवेदन खारेज गर्नुका साथै सम्मानीत अदालतको एक न्यायाधीशको इजलासबाट मिति २०७०।११।४ मा जारी भएको अन्तरिम आदेश समेत खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको निल प्रसाद पनेरुको यस अदालतमा परेको लिखित जवाफ ।

पोखरा विश्वविद्यालयमा रिक्त रहेको सहायक प्रशासक (प्रशासन) पद संख्या ३ मा खुल्ला एवं समावेशी प्रक्रियाद्वारा पदपूर्ति गर्न पोखरा विश्वविद्यालय सेवा आयोगको विज्ञापन नं. १।०६९।०७० अनुसार खुल्ला तर्फ २ र खुल्ला समावेशी महिला तर्फ १ पदको विज्ञापन भएकोमा सो पदका लागि तोकिएको न्यूनतम शैक्षिक योग्यता पुगेकोले म लिखित जवाफवाला शारदा वास्तोलाले खुल्ला र खुल्ला समावेशी महिला दुवैमा दरखास्त फाराम भरी लिखित परीक्षामा दुवै तर्फ उत्तिर्ण भएको र सेवा आयोगद्वारा मिति २०७०।१०।२६ मा लिएको अन्तरवार्ताबाट खुल्ला समावेशी महिला तर्फको रिक्त पद १ मा म लिखित जवाफवालाको नाम सिफारिस भएको हो । सेवा आयोगद्वारा मिति २०७०।१०।२६ मा प्रकाशित नतिजा अनुसार रोल नं. ४५० भएकी लिखित जवाफवाला शारदा वास्तोलाको कुल प्राप्ताङ्क १२८.३३ छ भने रोल नं. ५२५ भएकी विपक्षी रिट निवेदिकाको कुल प्राप्ताङ्क १२४.९१ रहेको छ । लिखित एवं अन्तरवार्ता परीक्षाको माध्यमबाट प्रतिस्पर्धा गराई पदपूर्ति गर्दा लिखित र अन्तरवार्तामा सबै भन्दा बढी अंक प्राप्त गर्ने उम्मेदवार सफल हुने र त्यस्तो उम्मेदवारलाई रिक्त पदमा नियुक्ति दिई काम लगाउनु पर्ने सर्वमान्य सिद्धान्त हो । विपक्षीले रिट निवेदनमा लिखित एवं अन्तरवार्तामा म लिखित जवाफवालाको भन्दा बढी अंक प्राप्त गरेको भन्न लेख्न सकेको छैन । सेवा आयोगले प्रचलित

कानून बमोजिम लिखित एवं अन्तरवार्ता परीक्षाको माध्यमबाट उत्कृष्ट अंक प्राप्त गरेकी लिखित जवाफवालाको सहायक प्रशासक (प्रशासन) खुल्ला महिला समावेशी रिक्त पद १ मा स्थायी नियुक्तिका लागि गरेको सिफारिस कानून सम्मत छ ।

पोखरा विश्व विद्यालय, सेवा आयोगको मिति २०७०।१०।२६ एवं गोरखापत्रमा प्रकाशित मिति २०७०।११।१ को सूचना अनुसार लिखित जवाफवालालाई उक्त पदमा स्थायी नियुक्तिका लागि गरेको सिफारिस पोखरा विश्वविद्यालय शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियम २०५५ तेश्रो संशोधन २०६७ को नियम ५ग(७)(च) बमोजिम गरिएको र विपक्षीले रिट निवेदनमा सो नियमको व्यवस्था बदरका लागि माग नगरेकोले पनि पोखरा विश्वविद्यालय सेवा आयोगले गरेको काम कारवाही कानून सम्मत भएको र विपक्षीको कुनै पनि कानूनी एवं संवैधानिक हक हनन नभएकोले विपक्षीको रिट निवेदन औचित्यहीन भएकोले रिट निवेदन खारेज गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको शारदा बास्तोलाको यस अदालतमा परेको लिखित जवाफ ।

पोखरा विश्वविद्यालयको शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली, २०५५ को नियम ५ मा उल्लेखित पदपूर्ति गर्ने तरिका अनुसार सेवा आयोगले विज्ञापन प्रकाशन गर्ने, परीक्षा लिने, अन्तरवार्ता लिने, नतिजा प्रकाशन गर्ने र सिफारिस गर्ने कार्य गर्दछ । सेवा आयोगले मिति २०७०।१०।२६ मा प्रकाशन गरेको अन्तरवार्ता समेतको अन्तिम नतिजामा सिफारिस गरिएको पद सहायक प्रशासक (प्रशासन) को खुल्ला र महिला समावेशी दुवै तर्फ आवेदन गर्नु भएको शारदा बास्तोलाको नाम खुल्लामा समावेश नगरी महिला समावेशीमा प्रकाशन गर्नुले विपक्षीको मौलिक हकमा आघात पुगेको तथा समावेशी सिद्धान्त विपरीत भएको, सेवामा प्रवेश गर्न रोक लगाएको भनी विपक्षी निवेदिकाले लिएको जिकिर कानून र न्यायसंगत छैन । किनकी विश्वविद्यालय शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली, २०५५ को नियम ५ग ७ च र छ समेतमा भएको बाध्यात्मक वैधानिक व्यवस्था अनुसार शारदा बास्तोलाको नाम महिला समावेशी तर्फमात्र प्रकाशन गरी निल प्रसाद पनेरुको नाम खुल्ला तर्फ प्रकाशन गरिएको हो । सो नियमावलीको नियम ५ग ७ च मा पद पूर्तिका लागि अन्तिम नतिजा प्रकाशित गर्दा समावेशी तर्फ उत्तिर्ण हुने उम्मेदवारको नामावली प्राथमिकता राखी खुल्ला समूहबाट स्वतः हटाइनेछ भन्ने स्पष्ट कानूनी व्यवस्था उल्लेख छ ।

पोखरा विश्वविद्यालय ऐन, २०५३ को दफा १४ ले व्यवस्था गरेको सेवा आयोगले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र प्रवेश गरी विश्वविद्यालय शिक्षक कर्मचारी नियमावली, २०५५ को वैधानिक व्यवस्थाका आधारमा सहायक प्रशासक (प्रशासन) तर्फ निल प्रसाद पनेरुको नाम खुल्ला तर्फ र शारदा बास्तोलाको नाम महिला समावेशी तर्फ समावेश गरेको हो । उक्त नतिजा प्रकाशन गर्दा यी निवेदिकाको मौलिक हक अधिकार, सेवामा प्रवेश गर्ने अधिकार समेतका आधारमा आघात पुऱ्याउने, निषेध गर्ने उद्देश्यले गरिएको होइन, विश्वविद्यालयको ऐन नियमहरू संविधानसँग

बाझिएको अवस्था पनि होइन । तसर्थ विश्वविद्यालय ऐन, विश्वविद्यालय सेवा आयोग र विश्वविद्यालय शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावलीको अधिनमा रही मिति २०७०।१०।२६ मा प्रकाशित नतिजा कानून संगत भएको हुँदा विपक्षीको माग दावी बमोजिम बदर हुनु नपर्ने हुँदा रिट निवेदन खारेज गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको पोखरा विश्वविद्यालय एवं पोखरा विश्वविद्यालय सेवा आयोगको तर्फबाट परेको लिखित जवाफ ।

निवेदन पूर्ण सुनुवाईको लागि पेश गर्ने गरी यस अदालतबाट भएको आदेश:

यसमा विपक्षीहरूबाट लिखित जवाफ समेत पेश भई सकेको देखिएकोले पूर्ण सुनुवाईको लागि नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस अदालतको आदेश ।

यस अदालतको आदेश:

नियमबमोजिम पेशी सूचीमा चढी पेश भएको प्रस्तुत निवेदनमा निवेदक तर्फबाट उपस्थित विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री हरिप्रसाद उप्रेती र विद्वान अधिवक्ता श्री मुकुन्द अधिकारीले निवेदक बन्दना गोदार थापाले पोखरा विश्व विद्यालय, सेवा आयोगद्वारा लिइने सहायक प्रशासक पदमा दरखास्त दिई सेवा आयोगद्वारा लिइएको लिखित परीक्षामा उत्तिर्ण भै अन्तर्वाताको परिणाम प्रकाशित गर्ने क्रममा खुल्ला तर्फबाट उत्तिर्ण भएकी शारदा बास्तोलाले १२८.३३ प्राप्ताङ्क प्राप्त गरेकोमा निजको नाम खुल्ला तर्फ समावेश नगरी महिला समावेशी तर्फ प्रकाशित गरी १२०.५८ प्राप्ताङ्क प्राप्त गर्ने निल प्रसाद पनेरुको नाम खुल्ला तर्फ प्रकाशित गरिएको छ । जबकी रिट निवेदक बन्दना गोदारको प्राप्ताङ्क १२४.९१ भएकोमा निजको नाम महिला समावेशी तर्फ प्रकाशित नगरी नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ एवं पोखरा विश्वविद्यालय शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली २०५५ समेतमा उल्लेख भएको समावेशी सिद्धान्त समेतको प्रतिकूल हुनेगरी प्रकाशित गरिएको परिणाम त्रुटिपूर्ण हुँदा सो प्रकाशित परीक्षाफल समेत बदर गरी पुनः कानून बमोजिम परीक्षाफल प्रकाशित गरी पाउँ भनी बहस गर्नु भयो ।

विपक्षी पोखरा विश्व विद्यालय सेवा आयोग तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री फणिन्द्र राज कोइरालाले पोखरा विश्व विद्यालय, सेवा आयोगले पोखरा विश्व विद्यालय, शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली, २०५५ को नियम ५ ग ७(च) र (छ) मा उल्लिखित प्रावधान बमोजिम सहायक प्रशासकको परिणाम प्रकाशित गरिएको र निवेदकले सो कानूनी व्यवस्थालाई चुनौति नदिई रहेको अवस्थामा कानून बमोजिम प्रकाशित गरिएको परिणाम बदर हुने अवस्था छैन, रिट निवेदन खारेज गरिपाउँ भनी बहस गर्नु भयो ।

विपक्षी शारदा बास्तोला र निल प्रसाद पनेरुका तर्फबाट उपस्थित विद्वान वरिष्ठ अधिवक्ता श्री बालकृष्ण नेउपानेले पोखरा विश्व विद्यालय, सेवा आयोगले पोखरा विश्व विद्यालय, शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली २०५५ मा उल्लिखित कानूनी प्रावधान बमोजिम परीक्षाफल

प्रकाशित गरेको अवस्था छ । नियमावलीको नियम ५ ग ७(च) मा उल्लिखित प्रावधान बमोजिम भएको कार्य बदर हुने अवस्था नहुँदा रिट निवेदन खारेज गरिपाउँ भनी बहस गर्नु भयो ।

निवेदक एवं विपक्षी तर्फबाट उपस्थित विद्वान कानून व्यवसायीहरूले प्रस्तुत गर्नु भएको उपरोक्त उल्लिखित बहस जिकिर सुनी मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गरी निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी हुने हो होइन सोही सम्बन्धमा निर्णय दिनु परेको छ ।

निर्णय तर्फ विचार गर्दा यसमा पोखरा विश्व विद्यालय सेवा आयोगद्वारा प्रकाशित गरिएको विज्ञापन बमोजिम म निवेदकले सहायक प्रशासक पदमा दरखास्त दिई लिखित परीक्षामा सफल भै मौखिक परीक्षाको परीक्षाफल प्रकाशित गर्ने क्रममा विपक्षी शारदा बास्तोलाको नाम खुल्ला तर्फ प्रकाशित गरी म निवेदकको नाम महिला समावेशी तर्फ प्रकाशित गर्नु पर्नेमा सो नगरी शारदा बास्तोलाको नाम महिला समावेशी तर्फ प्रकाशित गरी मलाई अनुतिर्ण गराई प्रकाशित गरिएको परिणाम नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ एवं पोखरा विश्व विद्यालय, शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली, २०५५ मा उल्लिखित प्रावधानको विपरीत हुँदा सेवा आयोगद्वारा मिति २०७०।१०।२६ मा प्रकाशित परीक्षाफल बदर गरी नियमानुसार परीक्षाफल प्रकाशित गर्न आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने निवेदन माग रहेको देखिन्छ । विपक्षी पोखरा विश्व विद्यालय, सेवा आयोगद्वारा प्रस्तुत गरिएको लिखित जवाफमा सेवा आयोगद्वारा लिईएको खुल्ला एवं खुल्ला महिला समावेशी तर्फको सहायक प्रशासक पदको मिति २०७०।१०।२६ मा प्रकाशित परीक्षाफल पोखरा विश्व विद्यालय शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली २०५५ को नियम ५ ग, ७ (च) र (छ) मा उल्लिखित वैधानिक व्यवस्था अनुसार नै प्रकाशित गरिएकोले उक्त मितिको परीक्षाफल परिणाम बदर हुने अवस्था छैन, रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत उल्लेख भएको पाईन्छ ।

पोखरा विश्व विद्यालय सेवा आयोगको मिति २०७०।१०।२६ को अन्तरवार्ताको नतिजा प्रकाशन सम्बन्धी सूचनामा विपक्षी निल प्रसाद पनेरुले प्राप्ताङ्क १२०.५८ प्राप्त गरी खुल्ला तर्फ सिफारिस गरिएको, विपक्षी शारदा बास्तोलाको प्राप्ताङ्क १२८.३३ प्राप्त भै खुल्ला महिला समावेशी तर्फ सिफारिस गरिएको देखिन्छ । त्यसैगरी निवेदक बन्दना गोदार थापाको प्राप्ताङ्क १२४.९१ प्राप्त भै खुल्ला महिला समावेशी तर्फ वैकल्पिकमा सिफारिस गरिएको देखिन्छ । यी निवेदकले आफ्नो निवेदन जिकिरमा खुल्ला तर्फ सिफारिस गरिएका निल प्रसाद पनेरुको प्राप्ताङ्क १२०.५८ भएको र विपक्षी शारदा बास्तोला एवं आफ्नो प्राप्ताङ्क क्रमशः १२८.३३ र १२४.९१ रहेकोमा शारदा बास्तोलाको नाम खुल्ला तर्फ प्रकाशित गरी आफ्नो नाम महिला समावेशी तर्फ प्रकाशित गर्नु पर्नेमा सो नगरी संविधान एवं नियमावलीमा उल्लिखित समावेशी सिद्धान्त समेतको प्रतिकूल गरी प्रकाशित गरिएको परिणाम त्रुटिपूर्ण छ भन्ने जिकिर तर्फ विचार गर्दा सर्वप्रथम पोखरा विश्व

विद्यालय सेवा आयोगले परीक्षाफल प्रकाशित गर्दा आधार लिएको कानूनी व्यवस्थालाई अवलोकन गर्नु वाञ्छनीय हुन्छ ।

पोखरा विश्व विद्यालय शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली, २०५५ को नियम ५ग. ७(च) मा, पदपूर्तिका लागि अन्तिम नतिजा प्रकाशित गर्दा समावेशी तर्फ उत्तिर्ण हुने उम्मेदवारको नामावली प्राथमिकता राखी खुल्ला समूहबाट स्वतः हटाईनेछ भन्ने उल्लेख भएको र ऐ.(छ) मा, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको सेवा प्रवेश विन्दुको पदपूर्तिको अन्तिम नतिजा प्रकाशित गर्दा उपयुक्त संख्यामा वैकल्पिक उम्मेदवारहरूको नामहरू समेत प्रकाशित गरिनेछ भन्ने समेत उल्लेख भएको पाईन्छ ।

प्रस्तुत निवेदनमा विपक्षी बनाईएकी शारदा बास्तोलाको नाम लिखित परीक्षाको परीक्षाफलमा खुल्ला र खुल्ला महिला गरी दुवै तर्फ प्रकाशित गरिएको देखिन्छ भने निवेदक बन्दना गोदार थापाको नाम लिखित परीक्षाको परीक्षाफलमा खुल्ला महिला तर्फ मात्र प्रकाशित भएको देखिन्छ । त्यसैगरी अर्का विपक्षी निल प्रसाद पनेरुको नाम पनि खुल्ला तर्फ प्रकाशित गरिएको पाईन्छ । पोखरा विश्व विद्यालय सेवा आयोगले पोखरा विश्व विद्यालय शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली २०५५ को नियम ५ग ७(च) मा उल्लिखित प्रावधान बमोजिम नै परीक्षाफल प्रकाशित भएकोले सो परिणामलाई अन्यथा भन्न सक्ने अवस्था देखिदैन ।

अर्कोतर्फ रिट निवेदकका कानून व्यवसायीले निवेदकको नाम खुल्ला तर्फ प्रकाशित हुनु पर्ने भनी बहसको क्रममा जिकिर लिएपनि रिट निवेदकले रिट निवेदन दिने क्रममा सो सम्बन्धमा उल्लेख गर्न नसकेको र निवेदकले सो खुल्ला तर्फ आवेदन दिएको भनी त्यस्तो प्रमाण पनि पेश गर्न सकेको पाइदैन । यसरी आफुले आवेदन नै नगरेको विषयमा आफ्नो नाम समावेश गरिनुपर्ने भनी निवेदकको तर्फबाट उठाईएको तर्कसँग सहमत हुन सक्ने अवस्था रहेन । त्यसैगरी रिट निवेदकले पोखरा विश्व विद्यालय, शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली २०५५ को नियम ५ग ७(च) मा उल्लिखित प्रावधानलाई कुनै चुनौति नदिई सो प्रावधान यथावत रहेको अवस्थामा सो कानूनी व्यवस्था बमोजिम प्रकाशित भएको परिणामलाई अन्यथा भन्न सक्ने अवस्था पनि रहदैन ।

कानूनी शासनमा संविधान एवं कानून अन्तर्गत स्थापित भएका निकायहरूले संविधान एवं कानून अन्तर्गत संचालन हुनु पर्दछ । यो कानूनी शासनको सर्वमान्य सिद्धान्त नै हो । पोखरा विश्व विद्यालय सेवा आयोगले पोखरा विश्व विद्यालय शिक्षक कर्मचारी सम्बन्धी नियमावली २०५५ मा उल्लिखित व्यवस्था बमोजिम आफू अन्तर्गतको निकायमा सहायक प्रशासक (प्रशासन) को खुल्ला एवं खुल्ला महिला समावेशी तर्फ रिक्त रहेका पदमा पदपूर्तिका लागि उक्त नियमावली अन्तर्गत नै पदपूर्ति गरिएको कार्य उपरोक्त बमोजिमको नियमावली अन्तर्गत नै रहेको देखिँदा त्यसरी पदपूर्ति भएको विषयलाई कानून भन्दा बाहिर गै गरिएको कार्य भनी बदर गर्न सक्ने अवस्था देखिएन ।

अतः माथि विवेचित वैधानिक आधार बमोजिम पोखरा विश्व विद्यालय सेवा आयोगद्वारा प्रकाशित गरिएको मिति २०७०।१०।२६ को अन्तरवार्ताको नतिजा त्रुटिपूर्ण नदेखिँदा निवेदकको माग बमोजिम रिट जारी हुने अवस्था नहुँदा रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । प्रस्तुत रिट निवेदन नै खारेज हुने ठहरेकोले यस अदालतबाट मिति २०७०।११।४ मा जारी भएको अन्तरिम आदेश समेत स्वतः निस्कृय हुने ठहर्छ । दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:- कमलप्रसाद ज्ञवाली (रा.प. द्वितीय)

कम्प्युटर गर्ने:- रामशरण तिमिल्सीना

इति सम्बत् २०७१ साल पौष १३ गते रोज १ शुभम् ।